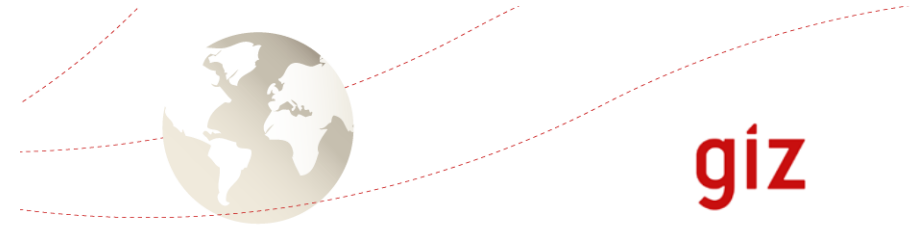

State Aid Management Project
Funded by the European Union

Studija slučaja

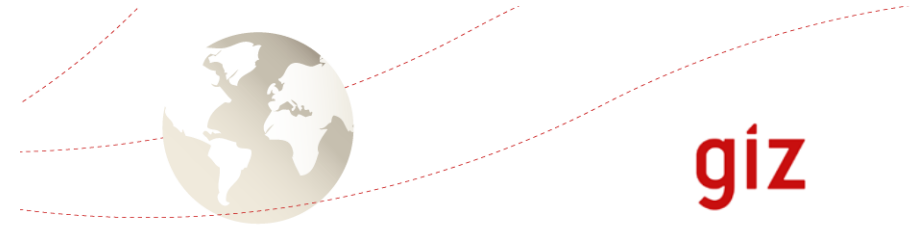
Sistem za praćenje efikasnosti i uspješnosti

U Republici Sloveniji

Lea J. Lekočević

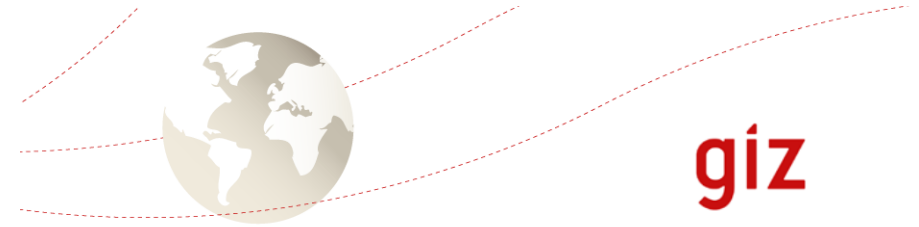
SAM GIZ ekspert za državne pomoći

Podgorica, 30. oktobar 2013. godine

Podsticaj za aktivnosti

- Zakon o kontroli državne pomoći – komisiji naloženo praćenje efikasnosti dodijeljenih državnih pomoći (Sl.I. RS 1/00)
- Preporuka Evropske komisije – preporuka o tendenciji smanjenja stope državnih pomoći u odnosu na BDP, što se može postići i sa mjerenjem efikasnosti i učinkovitosti.

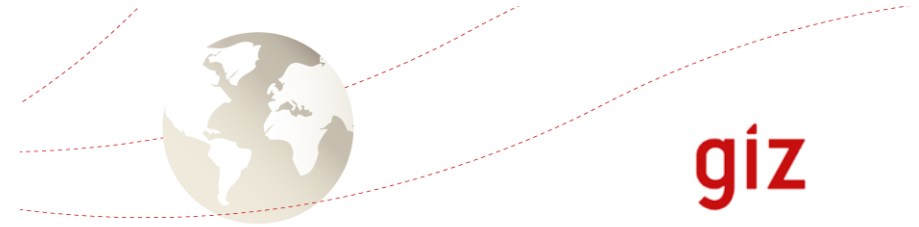

Uspostavljanje sistema

Vlada RS je u početku 2004. godine donijela Uputstvo za mjerenje efikasnosti i uspješnosti dodijeljenih državnih pomoći.

Uputstvo definiše osnove i postupak.

Davaoci pripreme izvještaj o uspješnosti i efikasnosti za prošlu godinu do 30. aprila.

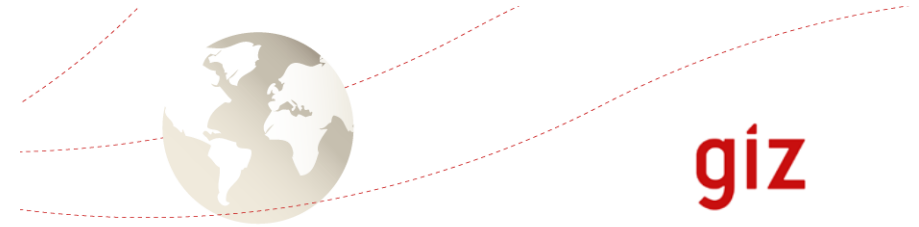

Temelj sistema

- Ocjenu uspješnosti i efikasnosti pripreme davaoci.
- Uspješnost i efikasnost se mjeri na nivou šeme/individualne državne pomoći.
- Zajedničke osnove postavljene su samo u temeljnim pretpostavkama.

Temelj sistema

- Neophodno je, da su ciljevi intervencije javnih sredstava/državne pomoći apsolutno **jasni**.
- Uspješnost i efikasnost se od strane davaoca prati redovno.
- Troškovi praćenja moraju biti prihvatljivi.
- Ocjena služi sprovođenju politike.

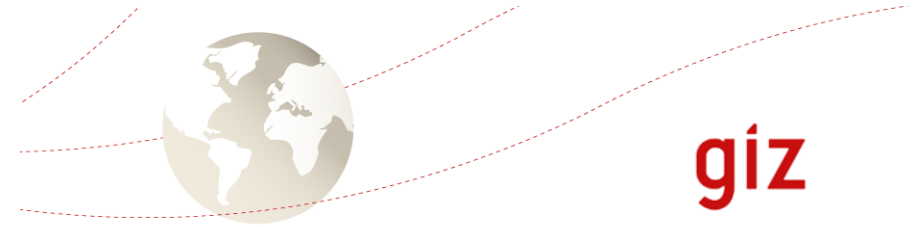

Temelj sistema

ocjena uspješnosti i efikasnosti pripremljena od strane davalaca:

Član 8.

“**Nosioci državnih pomoći** prosljede izvještaj o uspješnosti i efikasnosti postojećih šema i individualnih državnim pomoći Ministarstvu za finansije, Sektoru za praćenje državnih pomoći”.

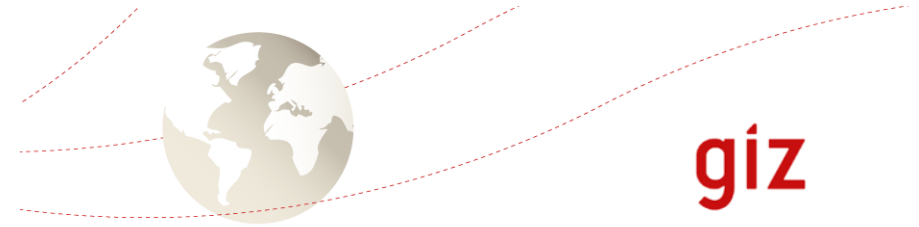

Temelj sistema

Efikasnost i uspješnost mjeri se na nivou šeme/individualne državne pomoći.

Član 9

“izvještaj o ocjeni efikasnosti i uspješnosti postojećih **šema i individualnih državnih pomoći** proslijedi se Ministarstvu za finansije, Sektoru za praćenje državnih pomoći”.

Temelj sistema

Zajednički osnovi postavljeni su samo u temeljnim pretpostavkama:

Član 1

“Ovo Uputstvo definiše **temeljne osnove i postupke** za mjerenje efikasnosti dodijeljenih državnih pomoći kao osnov za ocjenu uspješnosti sprovođenja šema i individualnih državnih pomoći”.

Sadržaj Uputstva

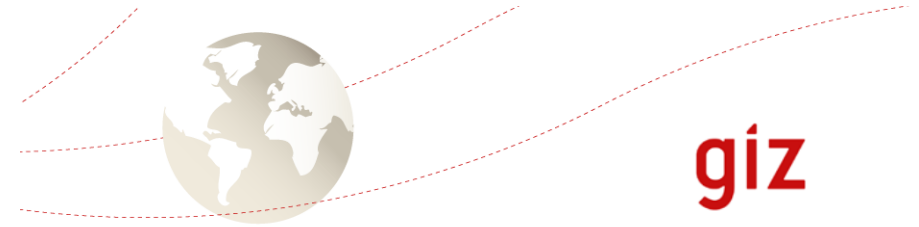
Šema ili individualna državna pomoć mora precizno
definisati:

- **ciljeve**
- očekivane **rezultate**
- **indikatore**

Sadržaj Uputstva

Definisanje ciljeva

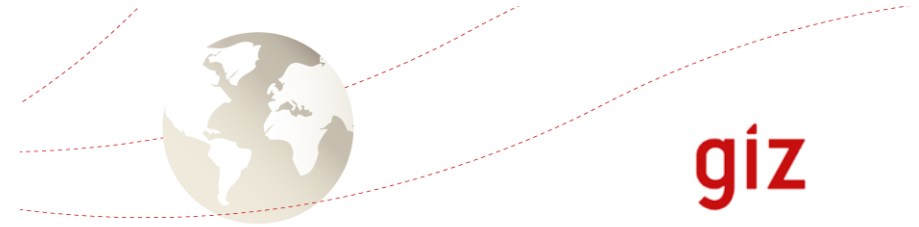
- opisati činjenice
- ciljevi su mjerljivi i podaci dostupni
- ciljevi trebaju biti procijenjeni za svaku godinu trajanja državne pomoći
- definiše se period prvog izvještavanja (posle 1. godine ili kasnije)

Ciljevi

mjera: Mladi temeljni istraživači u preduzećima

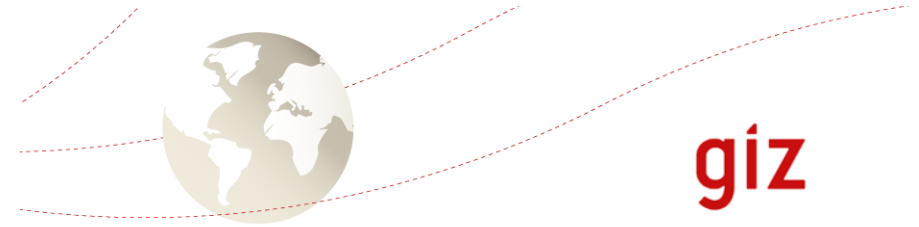
- Cilj mjere je podsticanje saradnje i protoka istraživačkih kadrova između institucija nauke i privrede i među preduzećima; povećanje udjela zajedničkih R&D projekata, povećanje zapošljavanja istraživačkih kadrova u preduzećima.
- Cilj je najmanje 50 novih mladih iztraživača za privredu.

Ciljevi

Šema: Smanjenje opterećenja životne sredine sa emisijama ugljendioksida

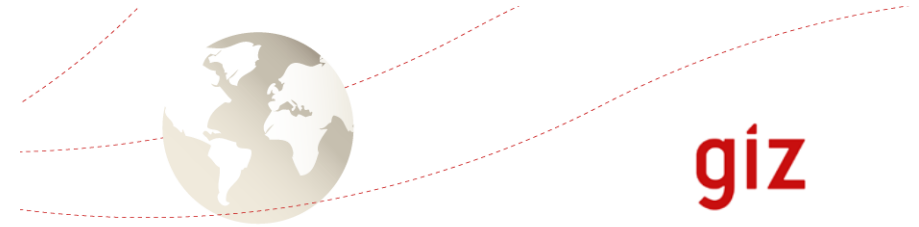
- 25 % udio OVE u bruto konačnoj upotrebi energije do 2020, u prosjeku 3,6% godišnje, za g.2011 iznosi 4.563Gwh.

Ciljevi

Šema: Program mjera za podsticanje MSP

- Povećanje broja MSP godišnje za 3% i povećanje broja zaposlenih godišnje za 50.

Ciljevi

Šema: Pomoć preduzećima u poteškoćama

- Očuvanje vitalnih programa, koja imaju tržište, očuvanje zaposlenosti i dugoročna stabilnost poslovanja preduzeća.

Sadržaj Uputstva

Očekivani **rezultati**

Član 6

“Analiza efikasnosti državne pomoći mora se temeljiti na jasnim ulozima (inputi) i toškovima. Generalno se pod ulozima (inputima) podrazumijevaju različite vrste državnih pomoći, trošak znači realizaciju ciljeva koji proizilaze iz šema/individualnih državnih pomoći”.

Sadržaj Uputstva

Definisanje indikatora

Potrebno je definisati indikatore, kojima se mjere efikasnost dodijeljenih državnih pomoći i isti su i sastavni dio notifikacije:

Član 3

„Prilikom postavljanja indikatora potrebno je uzeti u obzir globalne ciljeve. Globalni cilj preuzrokuje broj ciljeva na nižim nivoima, koji su sastavni dio notifikacije.

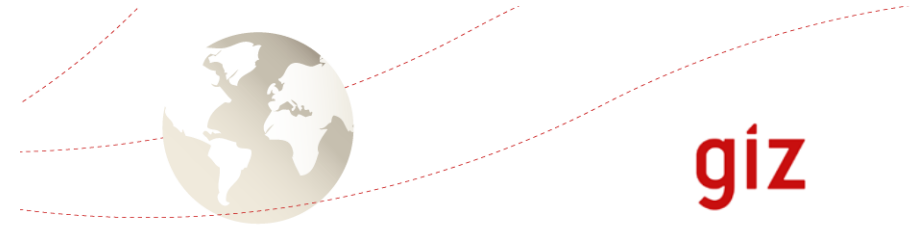
Svaki takav cilj se može postići mjerama koji treba da čine operativne ciljeve“.

Indikatori

Primjer:

Program za podsticanje tehnološkog razvoja

- **broj sufinansiranih razvojnih timova** za industrijska istraživanja u preduzećima (10/godišnje)
- **broj novih radnih mjesta** (200/1200 do kraja 2013)
- **rast dodatne vrijednosti** sufinansiranih preduzeća u komparaciji sa prosjekom u industriji (3%)
- **broj godišnje prijavljenih evropskih патената** (100 do kraja 2013)

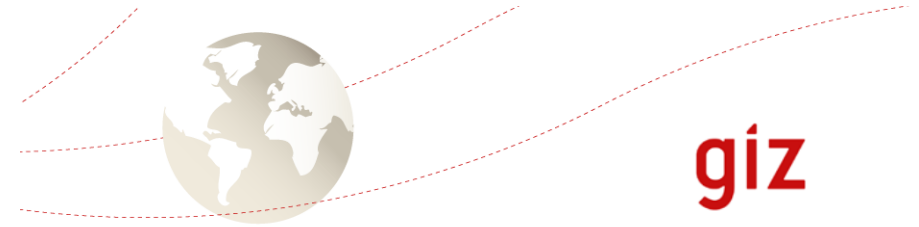

Indikatori

Ministarstvo za infrastrukturu i prostor

Šema: Smanjenje opterećenja životne sredine sa emisijama ugljendioksida

Količina subvencionisane proizvodnje električne energije.

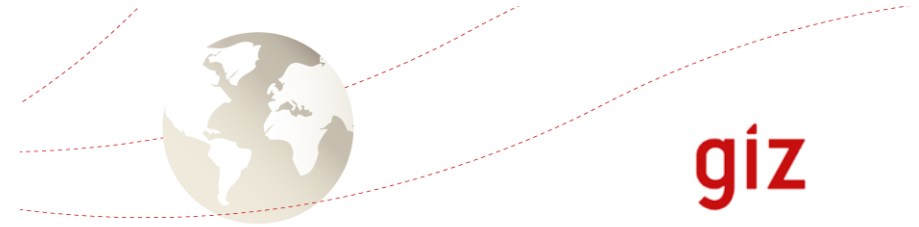

Indikatori

Šema: Program mjera za podsticanje MSP

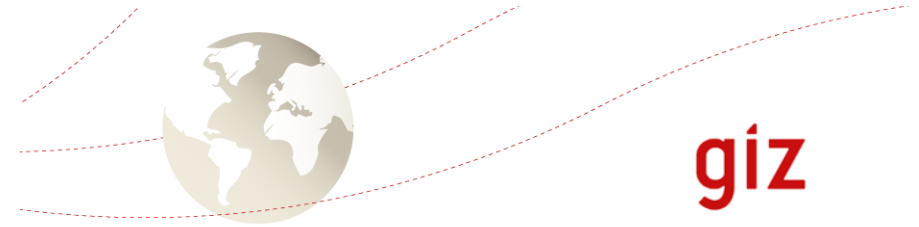
Stanje broja MSP

Rast novih radnih mjesta kod sufinansiranih MSP

Indikatori

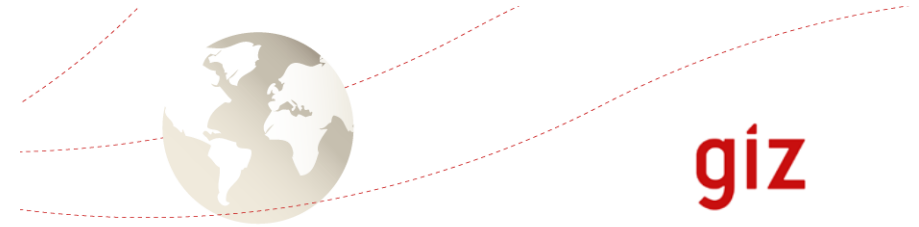
- U određivanju indikatora mora se uzeti u obzir **postojanje** vjerodostojnih podataka i
- **mogućnost** njihove **obrade** u informacije od značaja za predstavljanje stanja sprovođenja programa i mjera koje su definisane kao državne pomoći.
- Za potrebe izvještavanja indikatore je potrebno **mjeriti, analizirati i ocenjivati.**

Indikatori

Šema: Program mjera za posticanje MSP

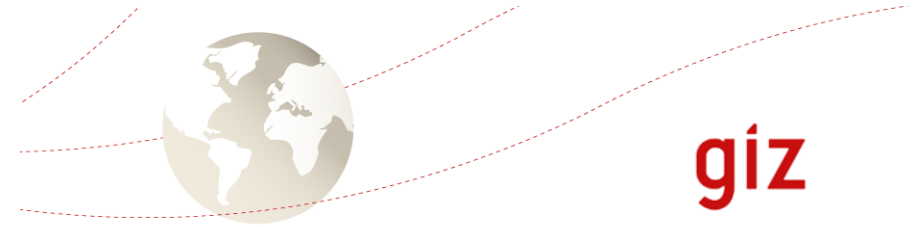
- Povećanje broja MSP
- Povećanje broja zaposlenih

Indikatori

Šema: Pomoć preduzećima u poteškoćama

- Broj očuvanih preduzeća
- Broj očuvanih radnih mjesta
- Poslovni rezultat preduzeća
- Dodatna vrijednost po zaposlenome

Indikatori

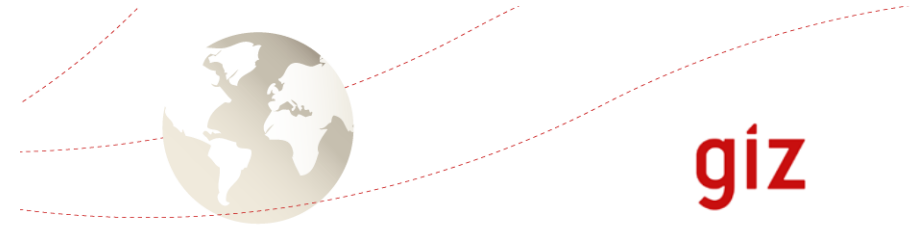
- Potrebno je određivanje početnih (referentnih) pozicija.
- Potrebno je definisati početne vrijednosti, koje su osnov za opredjeljenje ciljeva.

Indikatori

- Za svaki indikator moraju biti identifikovani **izvori podataka** i definisan **period ocjenjivanja** (kratkoročno, dugoročno).
- Indikatori trebaju biti usklađeni sa indikatorima programa i podprogramima Državnog razvojnog programa.
- Rezultati trebaju biti na raspolaganju u **obliku tabele** (grafički) i u **opisnom obliku**. Dodatni značaj vrijednosti indikatora dat je uz pomoć uporednih analiza (benchmarkinga).

U svakoj notifikaciji potrebno je ispuniti i obrazac, koji proizilazi iz Uputstva

	Kratki opisi, indikatori odnosno vrijednosti
Opisni cilj	25 % udio OVE u bruto konačnoj upotrebi energije do 2020, 39% udio potrošnje energije iz OVE
Socijalno ekonomski odnosno finansijski plan	plan sredstava iz doprinosa za pomoć proizv. El. Ener. ...
U primjeru višegodišnje šeme potrebno je definisati socijalno ekonomski odnosno finansijski plan po godinama	Budžet šeme iznosi 456 milions €, godišnji plan ...
Početno osnovno polazište (početne vrijednosti, koje će se mjeriti indikatorima)	g.2002, 283 GWh
Indikatori	Količina subvencionirane proizvodnje električne energije iz OVE
Izvor podataka	MZIP., Borzen
Kratkoročni period ocjenjivanja efektivnosti	svake dvije godine
Dugoročni period ocjenjivanja efikasnosti	do 2020
Prvi očekivani efekti (datum, kvartal, godina)	2012

izvještaj

izvještaj je pripremljen :

- u prethodno definisanoj **tabeli**
- rezultati su detaljnije opisani u objašnjenju u **tekstualnom** dijelu
- Davaoci na osnovu toga **ocijene efektivnost** mjere od 1-5 postignutog rezultata.

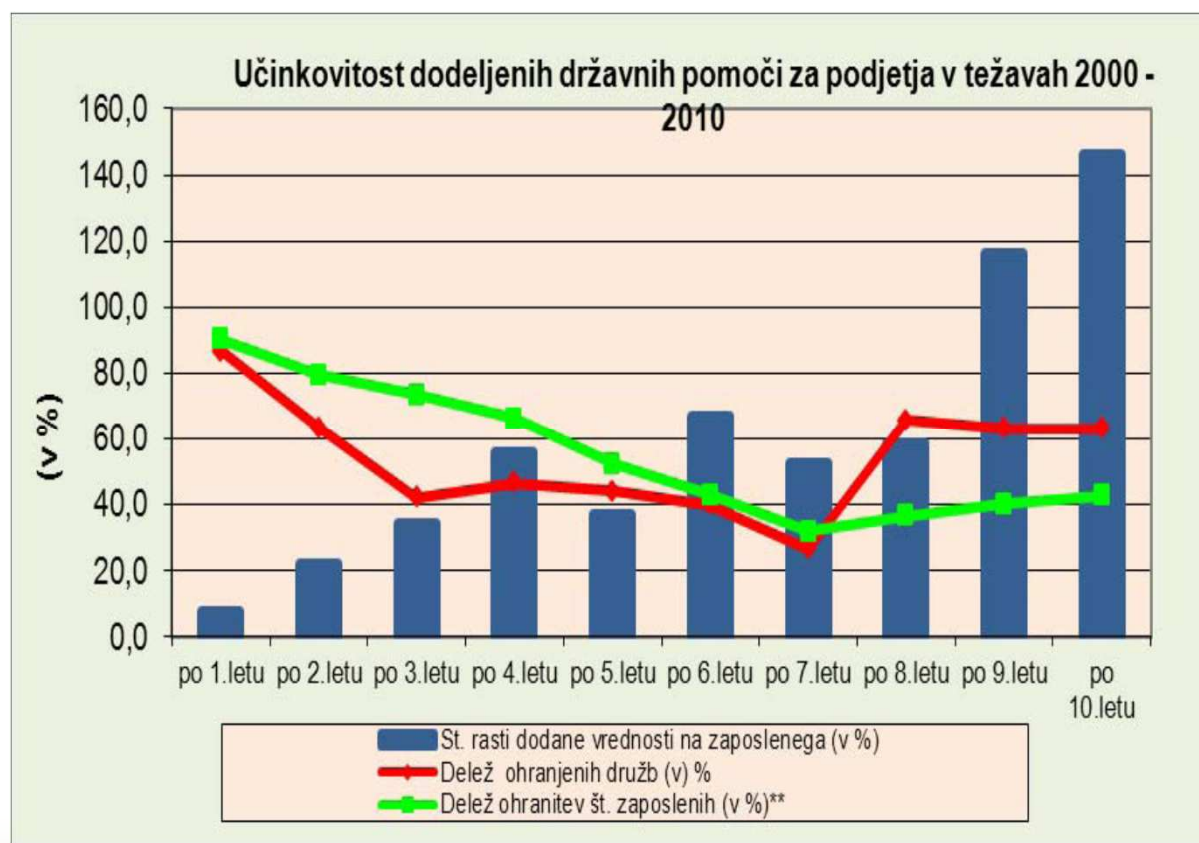
Tabela za izveštavanje

Upravljač šeme/ ind. Pomoči	Br.prijave	Naziv prijave	2009		2010		2011	
			Dodeljena sredstva	Ocena	Dodeljena sredstva	Ocena	Dodeljena sredstva	Ocena
Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo	0010-5715334-2002, SI 2 2003	Zasavska garancijska shema			21.991,17	Zelo uspešno 5	17.668,75	Zelo uspešno 5
	BE01-5715334-2010, X328/2010	Spodbujanje internacionalizacije podjetij za obdobje 2010 2014					180.064,85	Učinkovito 3
	BE02-5715334-2007, XS 151/2007, X 338/2009	Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007-2013, mala in srednjevelika podjetja	1.146.092,90	Učinkovito 4	801.387,34	Učinkovito 4	640.247,45	Učinkovito 4
	BE04-5715334-2007, XS 90/2007, X362/2009	Finančne spodbude za tuje neposredne investicije - majhna in srednje velika podjetja	16.961,54	Učinkovito 4	5.918,60	Učinkovito 4	1.390.627,87	Zelo uspešno 5
	BE02-1783262-2007, XS248/07, X438/2009, X582/09	Regionalna shema državnih pomoči, majhna in srednje velika podjetja	551.165,68					
	BE02-1783262-2010, X123/2010	Razvojne podpore Pomurski regiji - majhna in srednje velika podjetja			3.248,76	Zelo uspešno 5	13.572,72	Zelo uspešno 5

Analiza

	Po.1. g	Po. 2.g	Po.3. g	Po.4.g.	Po.5.g.	Po.6.g.	Po.7.g.	Po.8.g.	Po.9.g	Po.10g
Udio održanih pr.u%	91,8	78,3	72,3	69,4	67,0	64,1	59,3	61,7	63,2	63,2
Udio održanih zaposlenja u %	90,3	79,6	73,4	66,3	52,6	43,0	31,9	36,6	40,4	42,7
Stopa rasta dodat. Vrijed. u%	7,9	22,1	34,2	56,0	36,9	66,7	52,4	58,7	116,3	146,1

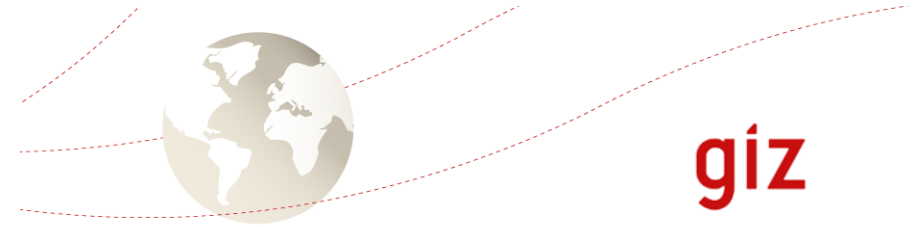
Analiza

izvještaj

Davaoci uz realizaciju mjera prate :

- **rezultat**, što znači to što je bilo postignuto, napravljeno
- **uspješnost**, što znači poređenje između rezultata i planiranog cilja
- **efektivnost**, što znači poređenje između postignutog rezultata i dodijeljenih sredstava.

Odgovornost

- Za izradu izvještaja efektivnosti odgovorni su resorni organi (davaoci).
- Detaljniju evidenciju o efektivnosti dodijeljenih državnih pomoći imaju resorno odgovorni organi (davaoci).

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

***MINISTARSTVO ZA PRIVREDNI RAZVOJ I
TEHNOLOGIJU- Direktorat za regionalni razvoj i
evropsku teritorialnu saradnju izvještaj za 2008
godinu:***

Šeme:

1. Program podsticanja razvoja Posočja 2002-2006
(0006-5715334-2002)
2. Regionalna šema državnih pomoći (0004-5715334-
2001)
3. Pomurska garancijska šema (0011-5715334-2002)
4. Zasavska garancijska šema (0010-5715334-2002)

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Stanje

„Regionalne razvojne razlike u Sloveniji se ne smanjuju. Ocjenjujemo, da dosadašnji načini djelovanja razvojne politike u razvojnim regijama nijesu bili dovoljno efikasni i zbog nedostataka u sistemu regionalne politike. Rad ministarstava je često nepovezan, regionalna politika koja je razvojnim regijama prepuštala svu inicijativu pokazala je svoje slabosti. Slabe regionalne institucije nijesu bile u stanju da povežu različite regionalne interese“.

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Odabrani indikatori efektivnosti državnih pomoći

Ministarstvo za privredni razvoj i tehnologiju za opšte mjerjenje efikasnosti dodijeljenih državnih pomoći upotrebljava sledeće indikatore:

- bruto dobit iz poslovanja,
- prosiječni broj zaposlenih na osnovu radnih sati u obračunskom razdoblju,
- Dodatna vrijednost na zaposlenog.

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Vrijednosti indikatora se mjeri po svakom primaocu državne pomoći u periodu 4 godine. Prva godina, to je godina kada je državna pomoć bila dodijeljena, se uzme kao polazna.

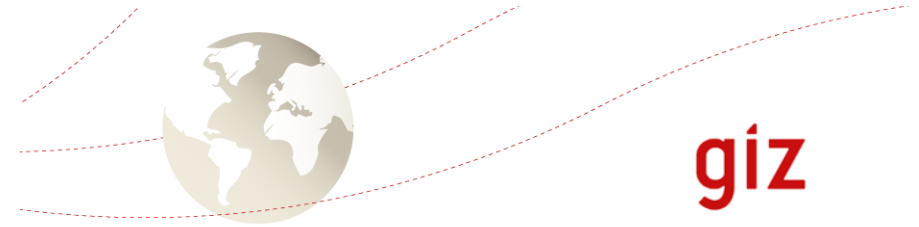
U sledećih tri godine mjeri se rast odnosno pad vrijednosti indikatora.

Podaci o poslovanju su uzeti iz baza podataka o poslovanju društava i samostalnih preduzetnika AJPESA ter družbe Bisnode d.o.o

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Bruto dobit iz poslovanja

znači poslovni prihodi, povećani za povećanje vrednosti zaliha proizvoda i nezavršene proizvodnje ili smanjeni za smanjenje vrijednosti zaliha proizvoda i nezavršene proizvodnje.

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Prosečni broj zaposlenih na osnovu radnih sati

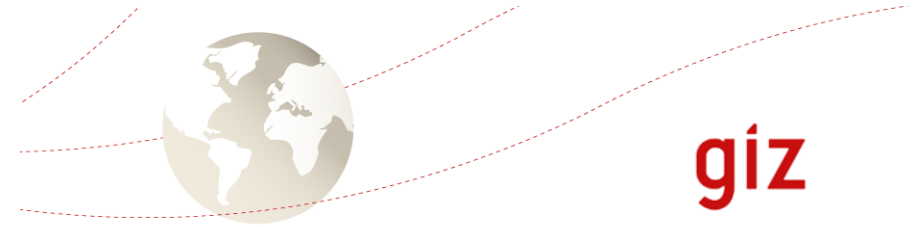
u obračunskom periodu je prosječni broj ljudi, koji su u tom periodu bili zaposleni u preduzeću.

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Dodatna vrijednost

je osnovni ekonomski indikator i temeljno mjerilo ekonomske aktivnosti i uspjeha. Znači novostvorena vrijednost, koju su privredni subjekti proizveli u jednoj godini. Negativno dodatnu vrijednost imenujemo gubitak na substanci.

Dodatna vrijednost na zaposlenog odnosno produktivnost prikazuje, kolika je vrijednost dodate vrijednosti bila ostvarena prosečno na zaposlenoga. Privredno društvo je poslovno uspješnije što je veći iznos dodatne vrijednosti na zaposlenoga ostvarilo i ako je postiglo čisti dobit.

Regionalne šeme – izvještaj za 2011. godinu

Učinak državnih pomoći

u nastavku analiziramo po pojedinim programima (šemama) odnosno po regijama. Uspješnost odnosno neuspješnost pojedinačnog programa mjerimo u poređenju sa drugim preduzećima u regiji odnosno u državi..

Regionalna šema državnih pomoči (št. sheme 004-5715334-2001/I, II, III in V)

	Primaoci	
Broj primalaca državne pomoči	47	
Prosečna visina isplaćene državne pomoči	22.687	Republika Slovenija
Prosečni rast/pad bruto dobiti iz poslovanja	+6,15%	-3,88%
Prosečni rast/pad broja zaposlenih na osnovu radnih sati	-6,74%	-6,85%
Prosečni rast/pad dodatne vrijednosti na zaposlenog	+7,27%	+2,94%

Regionalna šema državnih pomoči (št. sheme 004-5715334-2001/I, II, III in V)

Savinjska statistička regija

Broj primalaca državne pomoči		3	
Prosečna visina isplaćene državne pomoči	27.483,58	Regija	Republika Slovenija
Prosečni rast/pad bruto dobiti iz poslovanja	+6,81%	-2,75%	-3,88%
Prosečni rast/pad broja zaposlenih na osnovu radnih sati	+8,51%	-7,54%	-6,85%
Prosečni rast/pad dodate vrijednost na zaposlenog	-4,52%	+5,99%	+2,94%

Regionalna šema državnih pomoči (št. sheme 004-5715334-2001/I, II, III in V)

Pomurska statistička regija

Broj primalaca državne pomoči		13	
Prosječna visina isplaćene državne pomoči	4.799,51	Regija	Republika Slovenija
Prosečni rast/pad bruto dobiti iz poslovanja	+7,63%	-5,01%	-3,88%
Prosečni rast/pad broja zaposlenih na osnovu radnih sati	-1,18%	-8,49%	-6,85%
Prosečni rast/pad dodate vrijednost na zaposlenog	-1,68%	+1,58%	+2,94%